

Lakialoite LA 16/2019 vp

Ville Tavio ps

Lakialoite laiksi tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Yli 20 vuotta vanhassa tuloverolaissa (1535/1992) ei säädetä erikseen omaishoidon tuen verotuksesta. Edellä mainitusta johtuen omaishoidon tuki (937/2005) katsotaan ansiotuloksi ja sitä verotetaan tuloverotuksessa. Lakialoitteessa esitetään, että tuloverolakiin lisätään uusi pykälä, jonka perusteella omaishoidon tuki määritetään verovapaaksi 1.1.2020 lähtien.

Omaishoidon tarve lisääntyy tulevaisuudessa väestön vanhenemisen ja taloudellisten realiteettien vuoksi. Eri arvioiden mukaan omaishoito säästää kuntien hoitomenoja vuosittain yli 2 miljardia euroa. Kuntiin kohdistuu kustannuspaineita etenkin huoltosuhteen heikkenemisen vuoksi. Omaishoito on äärimmäisen tärkeää myös kunnille. Kelan mukaan omaishoito säästää keskimäärin 20 000 euroa vuodessa henkilöä kohden. Yli 70-vuotiaiden sosiaali- ja terveystalvveluista aiheutuvat menot olisivat kaksinkertaiset nykyiseen nähden ilman omaishoitaia.

Kasvava vanhusväestön määrä ja julkisen talouden kestävyysvaje aiheuttavat kunnille paineita kohdentaa hoivapalveluja entistä tarkemmin. Jos kunnat rajoittavat palvelujen saantia, omaisten hoitovastuu kasvaa. Omaishoito on omaisille raskasta niin henkisesti kuin fyysisesti, mutta usein ainoa vaihtoehto riittävän hoidon saamiseksi. Valitettavasti yhteiskunnan osallistuminen omaishoitoon on hyvin rajallista.

Kelan tutkimuksen mukaan palvelumenoissa saavutetun säästön perusteella olisi taloudellisesti kestävää maksaa tukea nykyistä useammalle omaistaan hoitavalle. Omaishoidon tuki on kokonaisuudessaan minimaalinen korvaus tärkeästä työstä. Kolme vapaapäivää kuukaudessa on myös minimaalinen korvaus raskaasta työstä. Omaishoitoon kuuluva hoitopalkkio on tällä hetkellä veronalaista ansiotuloa, vaikka omaisten hoitamista on vaikea nähdä minkäänlaiseen ansioon tähtäävänä toimena.

Veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus (tuloverolain 61 §). Kaikki korvaukset ja edut eivät kuitenkaan ole veronalaista tuloa. Omaishoidon tuki on muutettava verottomaksi tuloksi, koska sitä ei pitäisi lukea ansiotuloon rinnastettavaksi hyödyksi.

Vanhuspalvelulaitoksiin kohdistuvat tiukat henkilöstömitoitukset ja säästöpaineeet voivat johtaa vanhusten avohoidon vähentymiseen kunnassa. Laitoshoido on kunnalle kallista. Avopalveluja, kuten koti- ja omaishoitoa, pitäisi kehittää siten, että ikäihminen voisi halutessaan asua kotona

Lakialoite LA 16/2019 vp

mahdollisimman pitkään. Väestön ikääntyminen aiheuttaa kasvavan tarpeen vanhuspalveluiden toteuttamiselle, eikä kaikkia ihmisiä ole yksinkertaisesti varaa tai tarkoituksenmukaista hoitaa kunnallisella laitoshoidolla. Omaishoidon tuen muuttaminen verovapaaksi helpottaisi monen omaishoitajan toimintaa eli inhimillisen hoivan tarjoamista lähiomaisilleen. Omaishoidon tuen vähimmäismäärä ei ole missään suhteessa kuntien ja valtion nauttimaan säästöön ja etuun.

Omaishoidon tuesta perittävä tulovero on jääne menneisyydestä. Olisi yhteiskunnalle kokonaisaloudellinen ja inhimillinen arvo, että kiinnostus omaishoitoa kohtaan pysyisi edes entisenä ja edellytykset omaishoitoon paranisivat. Yhteiskunnalla ei ole mahdollisuuksia lisätä hoitopaikkoja, joten kotona asumisen ja hoitamisen edellytykset on päivitettävä vastaamaan kasvavaa kysyntää, kun tulevaisuudessa varaudutaan entistä suurempaan vanhusväestön määrään.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään tuloverolain (1535/1992) 92 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1360/2002, 1273/2004, 528/2005, 770/2005, 1128/2005, 946/2008, 929/2012, 1246/2013 ja 1510/2016, uusi 28 kohta seuraavasti:

92 §

Verovapaat sosiaalietuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

28) Omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukainen omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 18.10.2019

Ville Tavio ps